

Dieťa vo vyššom veku rodičov

CHARAKTERISTIKA

Pre mnohých ľudí je veľkým záväzkom priviesť na svet dieťaťko, preto ho odkladajú na neskorší vek. V súčasnosti sa aj na Slovensku zvyšuje vek rodičov. Stáva sa, že ženy sú prvorodičkami až po prekročení tridsiatky, niekedy až pred štyridsiatkou. Objavujú sa aj prípady, kedy svoje dieťaťko na svet privedú ženy tesne pred päťdesiatkou. Deti vo vyššom veku rodičov sú často dlho očakávané. Rodičia, ktorí majú deti vo vyššom veku, napokon možno nemajú toľko detí, ako si pôvodne želali a často sa deti stávajú jedináčikmi. Zo zdravotného hľadiska je vyšší vek matky rizikový pre matku aj pre plod. Tehotenstvo sa môže končiť spontánnym predčasným pôrodom alebo cisárskym rezom, pretože prirodzená poddajnosť tkaniva klesá a rozťažnosť tkaniva pri pôrode nemusí byť dostatočná. Príčinou prečo majú deti starší rodičia, môže byť problém s otehotnením ženy, ktoré riešia liečbu neplodnosti niekedy aj umelým oplodnením. Ďalším dôvodom môžu byť ekonomické, materiálne a pracovné podmienky. Manželia sa rozhodnú najprv ekonomicky zabezpečiť, vyriešiť bývanie a získať kariéru, cestovať po svete, až keď to dosiahnu, rozhodnú sa založiť rodinu. Niekedy sa manželia rozhodnú mať dieťa s veľkým odstupom, niekedy aj 15 - 17 rokov od predchádzajúcich detí. Stávajú sa prípady, že si muž nájde mladšiu partnerku a s ňou má dieťa. Ide väčšinou o mužov vo veku od 40 do 60 rokov. **Deti starších manželov sa rodia väčšinou do stabilnejšieho, pokojného prostredia s väčšou finančnou istotou.** Z pohľadu prístupu k výchove sa vo výchove odráža viac životných skúseností rodičov. Podľa viacerých štúdií sú deti starších matiek emocionálne a sociálne vyspelejšie, najmä vo veku pred vstupom do puberty. Vyšší vek matky sa pri výchove odráža aj na ich kognitívnych (rozumových) schopnostiach, ktoré sú významným faktorom pri vzdelávaní a zdravom vývine detí. **Pre dieťa je jedno, aký vek majú jeho rodičia, pre neho je dôležitejšie, že ho milujú, venujú mu pozornosť a dostatok rodičovskej lásky a objatia.**

MOŽNÉ PRÍČINY VZNIKU PORÚCH DETÍ

- potvrdeným rizikom pri vyššom veku matky býva genetické poškodenie plodu, **najčastejším je tzv. Downov syndróm;**
- **vyšší vek otca môže súvisieť s vyšším rizikom autizmu, schizofrénie, rakoviny detí, pretože ich spermie obsahujú viac mutácií;**
- deti starších rodičov môžu mať psychické poruchy a problémy vo vzdelávaní, ktoré zahŕňajú horší prospech a nižšie IQ, autizmus, ADHD, bipolárnu poruchu, schizofréniiu, pokusy o samovraždy.

PREJAVY

- Pri výchove detí má každý vek rodičov svoje výhody aj nevýhody.
- Staršie matky – prvorodičky, sa viac obávajú o svoje dieťa a preto ho častejšie kontrolujú, ochraňujú, strážia. Z pocitu silnej zodpovednosti prejavujú svoju úzkostlivosť a majú tendenciu aj k väčšej benevolentnosti k správaniu dieťaťa.
- Deti mladých mamičiek sú vychovávané tak, aby boli v živote viac samostatné a lepšie pripravené zvládnuť rôzne prekážky a nástrahy života.
- Rodičia vo vyššom veku sú pokojnejší, emocionálne vyzretejší, **majú viac skúseností, vedia jednoduchšie riešiť problémy a zvyčajne sa nezaoberajú „maličkosťami“**, čo môže dieťaťu pomôcť v dozrievaní na psychicky stabilnú a odolnú osobnosť.
- Rodičia vo vyššom veku majú stabilné domáce prostredie, majú určitú finančnú istotu, ktorá môže byť výhodou aj pre dieťa. Môžu mu zaistiť lepšie školy, jazykové krúžky, ale aj väčšiu istotu do budúcnosti, čo mladým rodičom chýba.
- Matky v neskoršom veku pristupujú k výchove vážnejšie, pragmatickejšie, chcú mať deti múdrejšie, dospeljšie. Mladšie mamy bývajú hravejšie, romantickejšie, prítulnejšie, viac sa uvoľňujú pre detskú fantáziu.
- Niekedy deťom začne prekážať vekový rozdiel medzi ich rodičmi a rodičmi ich spolužiakov a niekedy sa môžu cítiť zahanbení, najmä ak mladší rodičia ich spolužiakov sú aktívnejší, venujú sa športom, výletom a podobne.
- Starší rodičia sú ľahšie vyčerpaní a unavení, nemajú silu vziať dieťa na výlet alebo behať s ním na ihrisku či v prírode. Jednoducho po fyzickej stránke na dieťa nestačia. No aj mnohí mladí rodičia, keďže veľa pracujú, bojujú s vyčerpaním a únavou, nemajú čas a energiu tráviť voľno aktivitami s deťmi.
- Rodičia musia omnoho skôr, ako si predstavovali, rozprávať s deťmi a upovedomiť ich o krehkosti zdravia ich rodičov a pominuteľnosti, pretože riziko chorôb a bolestí sa vo vyššom veku zvyšuje.
- V čase keď dieťa maturuje, bývajú rodičia už dôchodcami.
- Nemožnosť pomôcť pri starostlivosti o vnúčatá, užiť si ich ako babka a dedko, pretože budú veľmi starí.
- Rodičia tu nemusia byť tak dlho, ako by si želali a ako by ich dieťa potrebovalo.

VÝCHOVNÉ CHYBY

- Rodičia si musia zvykať na nový režim dňa, čo nemusí byť vždy jednoduché. Pravidelné nočné vstávanie, nedostatok spánku a odpočinku narúša ich obyčaje, stereotypy, aktivity, ktorým sa nemôžu venovať a môžu byť podráždení, mrzutí.
- Často sa na deti pripútajú a nedokážu si udržať odstup, čo zhoršuje výchovu detí, robia im veľa ústupkov a deti im prerastajú cez hlavu.
- **Starší rodičia často vychovávajú deti „dospelo“, lebo strácajú hravosť, nevedia podporovať detskú fantáziu.** Vtedy dieťa začne tráviť čas svojimi koníčkami a vo svojom svete, do ktorého rodičia nepatria.
- Starší rodičia si najmä v tínedžerskom veku neuvedomujú, že ich dieťa má záujmy, o ktorých sa nevedia spolu rozprávať, napríklad nové technológie, seriály, hudba.

Stáva sa, že rodičia im niektoré činnosti nedovolia. Nie sú ochotní tolerovať im ich výstrelky a ťažšie komunikujú.

ODPORÚČANIA

Optimum otehotnenia spadá do vekového rozpätia 18 - 27 rokov. Práve 27 rokov je horná hranica, potom sú 3 roky "určitej vekovej tolerancie" a od 30-čky začíname starnúť. Síce pomaly, ale začíname.

Literatúra:

Citované dňa 15. mája 2020 z <<https://eduworld.sk/cd/martina-matejova/5592/odkladanie-rodicovstva-prinasa-mnozstvo-rizik>>

Citované dňa 15. mája 2020 z <<https://www.sme.sk/c/4146169/otcom-po-styridsiatke.html>>

Citované dňa 15. mája 2020 z <<https://zena.sme.sk/c/20502775/na-vychovu-deti-ma-vplyv-aj-vek-matky-aky-je-idealny>>

